

บทที่ 1

บทนำ

จากยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานกลุ่มจังหวัดภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 - 2544 โดยมุ่งเน้นการเพิ่มความเข้มแข็งและโอกาสทางเศรษฐกิจของพื้นที่ทำให้การพัฒนาจังหวัดลำพูนมีบทบาทในการเชื่อมโยงกับจังหวัดเชียงใหม่ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐานและการกำหนดโครงการพัฒนาต่างๆ เพื่อให้จังหวัดลำพูนรองรับการขยายตัวของจังหวัดเชียงใหม่อย่างมีระบบ จังหวัดเชียงใหม่ถูกกำหนดให้มีบทบาทหลักทางด้านการบริการ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเงินการธนาคาร การค้าและการท่องเที่ยว ขณะที่จังหวัดลำพูนถูกกำหนดให้มีบทบาทหลักในด้านการเกษตร เกษตรเชิงพาณิชย์ เกษตรอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง

พื้นที่การปกครองของจังหวัดลำพูนแบ่งออกเป็น 8 อำเภอ¹ คือ อำเภอเมือง บ้านโฮ้ง ลี้ แม่ทา ปาซาง หุ่งหัวซัง บ้านธิ และกิ่งอำเภอนองส่อง ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญได้แก่ ข้าว, หอมแดง, กระเทียม, พืชผักต่างๆ และผลไม้ เช่น ลำไย มะม่วง ทุเรียนนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทที่สำคัญในจังหวัดลำพูนเพื่อช่วยในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและช่วยลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยให้กับเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงมากยิ่งขึ้น ดังนั้นทุเรียนจึงถูกจัดให้เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่เกษตรกรส่วนใหญ่ยอมรับและจำเป็นต้องใช้ ทางส่วนราชการก็ได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงได้มีการกำหนดให้มีการควบคุมทุเรียนโดยจัดตั้งพระราชบัญญัติทุเรียน พ.ศ.2518 เพื่อผลประโยชน์ของเกษตรกรโดยการตรวจสอบคุณภาพและควบคุมการจำหน่ายทุเรียนซึ่งร้านจัดจำหน่ายจะต้องมีใบอนุญาตจำหน่ายทุเรียน

¹ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, วารสารสำมะโนการเกษตร พ.ศ.2536 จังหวัดลำพูน ,

ตารางที่ 1.1 แสดงพื้นที่การเพาะปลูกจำแนกตามประเภทการเพาะปลูกและการประมาณการปุ๋ยเคมีที่ใช้ในการเพาะปลูกของอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2539 - 2540

พื้นที่ทำการเกษตร อำเภอแม่ทา	พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)		พื้นที่ เพาะปลูก โดยเฉลี่ย 2539-2540	พื้นที่ เพาะปลูก ที่ใช้ปุ๋ยเคมี 70%	ปริมาณการ ใช้ปุ๋ยเคมีต่อ พื้นที่เพาะ ปลูก 1 ไร่ (2)	ประมาณการ ใช้ปุ๋ยเคมี โดยรวม
	(1)	(1)				
	2539	2540	(ไร่)	(ไร่)	(กิโลกรัม)	(กิโลกรัม)
ที่นา	27,834	27,511	27,673	19,371	140	2,711,940
ที่ปลูกพืชไร่	3,892	3,788	3,840	2,688	100	268,800
ที่ปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น	22,648	23,335	22,992	16,094	100	1,609,400
ที่ปลูกพืชผัก	821	821	821	575	30	17,250
รวม	55,195	55,455	55,326	38,728		4,607,390

ที่มา : (1) สำนักงานการเกษตรจังหวัดลำพูน

(2) ข้อมูลที่คำนวณได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่บริหารงานการเกษตรอำเภอแม่ทา
จังหวัดลำพูน

อำเภอแม่ทาเป็นแหล่งผลิตทางการเกษตรที่สำคัญแหล่งหนึ่งของจังหวัดลำพูนโดยมีพื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉลี่ย พ.ศ.2539 - 2540 มีจำนวน 55,326 ไร่และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่บริหารงานการเกษตรอำเภอระดับ 6 ของสำนักงานการเกษตรอำเภอแม่ทาพบว่า ประมาณร้อยละ 70 ของพื้นที่ทำการเกษตรของอำเภอแม่ทาใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกประมาณความต้องการปุ๋ยเคมีโดยรวมในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรมีจำนวนทั้งสิ้น 4,607,390 กิโลกรัม และจากการศึกษาเบื้องต้นสถานที่ที่ได้รับใบอนุญาตจัดจำหน่ายปุ๋ยเคมีในอำเภอแม่ทาของเอกชนมีเพียง 2 ร้านซึ่งเน้นการจำหน่ายเป็นเงินสดโดยอยู่ในพื้นที่ตำบลทาทองหลวงและตำบลทาทูมเงินโดยปริมาณการขายโดยรวมของปีพ.ศ. 2540 ประมาณ 100,000 กิโลกรัมราคาจัดจำหน่ายอยู่ระหว่าง 480-560 บาทต่อกระสอบ (50 กิโลกรัม) ขึ้นอยู่กับส่วนผสมและยี่ห้อของปุ๋ยเคมี พบว่ายี่ห้อกระต่ายและเรือใบ สูตร 15-15-15,

16-20-0, 46-0-0 เป็นที่นิยมใช้มากที่สุด และของส่วนราชการ 1 แห่งคือสหกรณ์การเกษตรอำเภอแม่ทามา มีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรโดยการให้กู้ยืมเงินและรวมถึงให้มีการจำหน่ายปุ๋ยเคมีเป็นเงินเชื่อ ด้วยทำให้ปริมาณการขายปุ๋ยเคมีของสหกรณ์ฯ พ.ศ. 2540 มีจำนวนประมาณ 400,000 กิโลกรัม จากสัดส่วนความต้องการปุ๋ยเคมีของเกษตรกรกับปริมาณจัดจำหน่ายปุ๋ยเคมีของร้านจัดจำหน่ายจะเห็นได้ว่าปริมาณการจำหน่ายปุ๋ยเคมีมีจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับประมาณความต้องการใช้ปุ๋ยเคมี ซึ่งจากส่วนต่างดังกล่าวแสดงถึงโอกาสสำหรับผู้สนใจจะเข้าสู่ธุรกิจการจัดจำหน่ายปุ๋ยเคมี

อำเภอแม่ทาได้แยกการปกครองออกเป็น 6 ตำบล คือ ทาสบเส้า ทาปลาตุ๊ก ทาทุ่งหลวง ทากาศ ทาชุมเงินและทาแมลอบ โดยที่ตำบลทาทุ่งหลวง ทากาศและทาชุมเงิน เป็น 3 ตำบลที่มีพื้นที่ติดต่อกันและมีกรรมนาคมได้อย่างสะดวก พื้นที่ทำการเกษตรโดยรวมของทั้ง 3 ตำบลเป็นส่วนโดยประมาณถึงร้อยละ 50 ของพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมดของอำเภอแม่ทาซึ่งจัดได้ว่าทั้ง 3 ตำบลนี้เป็นแหล่งผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของอำเภอแม่ทาเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยมีความสนใจจะทำการศึกษาถึงสภาพตลาดเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์ปุ๋ยเคมีและศึกษาพฤติกรรมการซื้อและการใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรในพื้นที่ดังกล่าวซึ่งจะช่วยให้ผู้จัดจำหน่ายปุ๋ยเคมีทั้งในส่วนราชการและเอกชนสามารถคาดคะเนถึงปริมาณความต้องการปุ๋ยเคมีของเกษตรกรในพื้นที่ทำการวิจัยและทราบถึงความต้องการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงพฤติกรรมการซื้อและการใช้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจำหน่ายปุ๋ยเคมีและสามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรมากขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพตลาดเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์ปุ๋ยเคมีของเกษตรกร ตำบลทาทุ่งหลวง ทากาศ และทาชุมเงิน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการซื้อและการใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกร ตำบลทาทุ่งหลวง ทากาศ และทาชุมเงิน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึง

1. สภาพตลาดเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์ปุ๋ยเคมีในพื้นที่ตำบลท่าทุ่งหลวง ทากาศและท่าชุมเงิน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
2. พฤติกรรมในการเลือกซื้อและการเลือกใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลท่าทุ่งหลวง ทากาศและท่าชุมเงิน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจจะนำไปใช้ในการวางแผนการตลาดต่อไป